

Η Απόδοση της Εορτής της Κοιμήσεως της Θεοτόκου

/ Γνώμες

Κάθε εορτή στον εορτολογικό κύκλο της Εκκλησίας ενός προσώπου ή ενός γεγονότος έχει τρία στάδια, τα προεόρτια, την κυρίως εορτή και τα μεθεόρτια (δηλαδή τον απόηχό της). Στις 23 Αυγούστου εκάστου έτους εορτάζουμε την Απόδοση της Κοιμήσεως της Θεοτόκου και η Εκκλησία κλείνει με την ίδια πανηγυρική διάθεση τους εορτασμούς της Κοιμήσεως και της Μεταστάσεως της Παναγίας, που τιμάται την 15 Αυγούστου.

- Του Ιερομονάχου Γενναδίου Μανώλη (Θεολόγος· Αρχισυντάκτης Ενότητας Ορθοδοξία – Πεμπτουσία)

Ο λαός μέσα από την λαϊκή του ευσέβεια δίνει άλλο τόνο στη εορτή και την αποκαλεί τα «Εννιάμερα της Παναγίας». Τη σκέφτεται σαν μνημόσυνο προς τη Μητέρα του Θεού, όπως πράττει, άλλωστε, και για τους δικούς του ανθρώπους.

Ασφαλώς, από θεολογικής και λειτουργικής απόψεως, δεν πρόκειται για εννεαήμερο μνημόσυνο για την Παναγία, αφού η Θεοτόκος ως μητέρα του Χριστού «μετέστη προς την ζωήν, μήτηρ υπάρχουσα της ζωής» και πρεσβεύει για τη δική μας σωτηρία και, συνεπώς, δεν νοείται τέλεση μνημοσύνου υπέρ αναπαύσεως της ψυχής της.

«Απόδοσις» στην εκκλησιαστική γλώσσα σημαίνει την μετά πάροδο οκτώ συνήθως ημερών επανάληψη της εορτής ώστε με αυτόν τον τρόπο η διάρκειά της εορτής παρατείνεται μεθεορτίως μέχρις την ημέρα της αποδόσεως. Αυτό σημαίνει ότι ο εορτασμός δεν είναι στιγμιαίος.

Μ' αυτόν τον τρόπο πραγματοποιείται μία σκυταλοδρομία. Η μία εορτή παραδίδει τη σκυτάλη στην επόμενη εορτή που έχει τα δικά της βιώματα, τα δικά της μηνύματα. Έτσι ζούμε σε μία συνέχεια τη ζωή της Εκκλησίας και όχι αποσπασματικά· με το νου μας συγκεντρωμένο σε κάθε φάση και με τρόπο αγωνιστικό. Το όλον δένεται σε μία ενότητα.

Είπαμε λοιπόν πως στην εκκλησιαστική γλώσσα «Απόδοσις» σημαίνει την μετά πάροδο οκτώ συνήθως ημερών επανάληψη της εορτής. Η καθιέρωση της απόδοσης των εορτών προέρχεται από την παράδοση του Ισραηλιτικού Λαού στην Παλαιά Διαθήκη. Με ρητή διάταξη του Μωσαϊκού Νόμου, οι μεγάλες ισραηλιτικές εορτές διαρκούσαν 8 ημέρες. (Έξ. 2,15-19, Λευ. 23,36-39 και Αρ. 29,35). Αυτή τη συνήθεια την κληρονόμησε και η Εκκλησία στην λειτουργική της ζωή.

Πρώτη μαρτυρία περί παρατάσεως εορτής για οκταήμερο στην εκκλησιαστική ζωή, παρέχεται από τον Ευσέβιο, και πρόκειται για τα εγκαίνια των βασιλικών Τύρου και Ιεροσολύμων (355). Αν και πρόκειται για κάποιο έκτακτο γεγονός, πολύ νωρίς επικράτησε η συνήθεια, κυρίως στην Εκκλησία των Ιεροσολύμων, να παρατείνεται ο εορτασμός των μεγάλων εορτών του Πάσχα, των Επιφανείων και της Πεντηκοστής για οκτώ ημέρες. Η πράξη της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων γρήγορα διαδόθηκε στην Ανατολή και τη Δύση. Κατά μίμηση των εορτών αυτών και οι νεότερες δεσποτικές και θεομητορικές εορτές ακολουθήθηκαν από οκταήμερο εορτασμό, που ολοκληρωνόταν μέσω της αποδόσεως.

Οκτώ ημέρες μετά τη μεγάλη εορτή της 15ης Αυγούστου, δηλαδή στις 23 του μηνός, γίνεται η «απόδοσις» της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, δηλαδή η πανηγυρική λήξη του εορτασμού. Η ευλαβής συνήθεια, πού είναι παράδοση στην Ορθόδοξη Εκκλησία και για άλλες μεγάλες εορτές της υιοθετήθηκε και στην εορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, όχι βέβαια ομοιόμορφα και αμέσως, αλλά σταδιακά. Έτσι η διάρκεια της εορτής της Κοιμήσεως της Θεοτόκου γνώρισε μεγάλες διακυμάνσεις. Στην Εκκλησία των Ιεροσολύμων απεδίδετο στις 22, στη μονή του

Στουδίου στις 18, σε άλλες μονές της Κωνσταντινουπόλεως στις 23, αλλά και στις 28 Αυγούστου, όπως συνέβαινε και στο Άγιο Όρος. Τέλος, ο αυτοκράτορας Ανδρόνικος Β΄ ο Παλαιολόγος (1282-1328) όρισε να εορτάζεται η εορτή αυτή καθ' όλο τον Αύγουστο από 1η μέχρι και της 31η του μήνα.

Σύμφωνα με την τυπική διάταξη των ιερών ακολουθιών, κατά την εορτή της απόδοσης, της ημέρας δηλαδή που κλείνει ο κύκλος εορτασμού της Κοιμήσεως, τελείται η ίδια ακολουθία με αυτήν της 15ης Αυγούστου, κάτι που συμβαίνει σε όλες τις περιπτώσεις των μεγάλων δεσποτικών και θεομητορικών εορτών.

Η χρονική αυτή παράταση του εορτασμού δεν στερείται και του ανάλογου θεολογικού περιεχομένου. Γιατί είναι, κατά κάποιο τρόπο, μια υπέρβαση του παρόντος χρόνου, αλλά και μια πρόγευση της Αιωνιότητας, η οποία, όπως γράφει ο απόστολος Παύλος, θα είναι μια χωρίς τέλος «πανήγυρις πρωτοτόκων» (Εβρ. 12,23). Στην ουσία κάθε εορτή είναι και μια μυστική γέφυρα πού «προάγει «ημάς εις το πέραν» (Μρκ. 6,45), μας περνάει δηλαδή στην αντίπερα όχθη της άχρονης βασιλείας του Θεού.

Η μίμηση των αγίων είναι μίμηση του Χριστού και η καταλλαγή με το Θεό, το συνάνθρωπο και τη φύση είναι το ζητούμενο. Επομένως οι εορτές στις μνήμες των αγίων δεν είναι μόνο αφορμές για πανηγύρεις αλλά και για να ανακαλύψει ο άνθρωπος την αλήθεια, ότι το μόνο που αξίζει στην ζωή είναι ο αγώνας για την αγιότητα. Στο πρόσωπο δε της Παναγίας συνοψίζεται ολόκληρη η ιστορία της σωτηρίας του ανθρώπου και η πορεία αυτή προς την αγιότητα μέσα από την υπακοή στο θέλημα του Θεού και στην εμπιστοσύνη σε Αυτόν.

Η Θεοτόκος συνέδραμε στο έργο της σωτηρίας του ανθρώπου από τον Χριστό σε όλη της τη ζωή. Και με την κοίμηση της και την μετάσταση της έδειξε τη θέση που ο Θεός έχει ετοιμάσει για κάθε πιστό. Ως εκ τούτου η Παναγία συνοψίζει την ανθρωπότητα εκείνη που λέει ναι στον Θεό, που αναφωνεί πρόθυμα το «γένειτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου». Η Παναγία αποτελεί πρότυπο για κάθε πιστό, που λόγω και έργω, υποδέχεται τον Χριστό και τον γεννά στην καρδιά του. Η Παναγία είναι σύμβολο της Εκκλησίας, μέσα στην οποία γεννάται και αναγεννάται κάθε πιστός.

Η Παναγία μας οδηγεί και συνοδεύει προς τον Χριστό, είναι ο πρώτος άνθρωπος που εκπλήρωσε το σκοπό για τον οποίο ο Θεός δημιούργησε τον άνθρωπο. Ο άνθρωπος έχοντας οδηγήτρια την Παναγία, καλείται να μεταμορφώσει τη ζωή του λέγοντας «γένειτο» στη πρόσκληση του Θεού για συνεργασία με στόχο τη μεταμόρφωση του κόσμου και τη σωτηρία του ανθρώπου και ο συνεχής εορτασμός μέχρι της αποδόσεως της εορτής μάς καλεί και εμάς να αντλήσουμε όλα εκείνα τα απαραίτητα για την πνευματική μας ζωή εφόδια από τη ζωή και τη στάση της

Παναγίας μας.

Η Θεοτόκος καθίσταται η Μάνα Παναγιά, η Μητέρα της οικουμένης. Με τη ζωή της μας έδειξε τον δρόμο του πνευματικού πεπρωμένου του ανθρώπου, γίνεται για τον καθένα από εμάς πηγή αγάπης και ελπίδα προστασίας.

Πηγή: pemptousia.gr